

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԱՐՏԱՏՊԻԱՆ „ՄՈՒՐՃԻՇՄԱԳՐԻՑ”

	թ.	կ.
1. «ՄՈՒՐՃԻՇՄԱԳՐԻՐ», 1889 թ., երկու հատորով	12 —	
նոյնը «ՄՈՒՐՃԻՇԻ» այժմեայ բաժանորդների համար	7 —	
2. «ՄՈՒՐՃԻՇՄԱԳՐԻՐ», 1890 թւականի, երկու հատորով	12 —	
նոյնը «ՄՈՒՐՃԻՇԻ» այժմեայ բաժանորդների համար	7 —	
3. ՊՌՈՇԵԱՆՆՅ, ՊԵՐՃ. — ՑԵՑԵՐԻ (վէպ)	1 —	
4. ՏԵՐ-ԳՐԻԳՈՐԵԱՆՅ, ԳՐԻԴ-ՈՐ (Ղ.Ղ.ԼՐԳԲԻ)՝ Մանուկների մարտողութ. գործարանների հիւանդութիւնները	— 05	
5. ԱՏՐՎԵՑԵԱՆ, Ս. — ՔԽԵՒ-ԿԱՐԱՊԵՏ, վէպ հայ-կաթոլիկ- ների կեանքից	1 —	
6. ԼԵԶ. — ԿՈՐԱՆՆԵՐԻ (վէպ)	— 50	
7. Մ.-ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆՅ, Ս. — ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՑՈՒ ՍԵՒ ՕՐԸ»: (կեանքից պատկեր)	— 40	
8. ՍԱՐԳՄԵԱՆՅ, ԼԵՒՈՆ. — ԱՅՅ ԹԻՒՐՔԱՅ-ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ»	— 60	
9. ՊՌՈՇԵԱՆՅ, ՊԵՐՃ. — ԲԻՂ.ԴԵՆ, վէպ	1 20	
10. ՓԱՓԱԶԵԱՆՅ, Վ. — ԽԱԹ-ՄԱԲԱ» (հայ բոշան. կեանքից	— 15	
11. ՄԱՐԻՍԵԱՆ, ՄԻԿԻՐԻՆ Մ. — ՀԵՂ.ԼԻՆԵՆ (մեծ վէպ), ա. մասը	— 50	
12. , , , , , թ. մասը	— 75	
12. ՂԱՐՄԳԵԶԵԱՆՅ, Յ. — ՍԵՒ-ԼԵՌԻՑԻՔԻՐ (տահմագ. պատկ.)	— 15	
13. ՆԱՄԱԼԵԱՆ, ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ. — ՀԱՄԵՒՍՆՆԵՐԻ	— 03	
14. , , , , , «ՄԻՆԱՍԻ ԵԶԸ»	— 03	
15. , , , , , «ԵԶԻԴԻ ԱՂՋԻԿԻ»	— 05	
16. , , , , , «ՄԱՆՐ ՔԱՐԵ»	— 03	
17. , , , , , «ՆԻԱԶԻԱԾ ԿԵԱՆՔԻ»	— 03	
18. , , , , , «ՄԵՐ ԻՆՉՔ ԿԸ ՊԱԿՈՒ»	— 03	
19. ՔԻՇՄԻՇԵԱՆՅ, ԱԼ. — ԲՈՅՍԵՐԻ ՄԵԽԱՐԱՆՔԻ»	— 15	
20. ԲԱԼԱՂԵԱՆ, ՍԱՄՈՒԵԼ. — «ՄԻԿՐՈԲՆԵՐԸ»	— 10	
21. ՄԱՆՈՒԵԼԵԱՆՅ, ԼԵՒՈՆ. — «ԶԱԼԱԲԻՆԵՐԻ ԱՐԵԱՒԱՆՔ»	— 10	
22. ՑՈՒԵՆ, ՄԱՐԿ. — ԶԻԱՐՃԱԼԻ ՊԱՑՄԻԱՆՔՆԵՐԻ	— 15	
23. ՎՐՈՅՐ, Մ. — «ՊԵՏՐՈՍ ԱԴԱՄԵԱՆ»	— 20	
Դիմել Եմ Պետական աշխատանքութիւնը՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅ ԱՊՈՍՏՈԼԻ մարկաներով:		

Ա. Արաւիսանի և Անգի

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱԶԳԵՐԻ

ՀԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

(Զարդարւած հին եղիպտական, փիւնիկական և ասորական գրութիւններով և Արևելքի հին պետաթիւնների քարտէզով):

281 երես, յուռացարան եւ նիւթերի ցանկ

Պարուծ է 800 օրէնուէ, գոյլուն լոյլէ վերոյ

Դինն է ճանապարհածախոսվ միասին 1 բուրլի

Պէտք է զիմել կամ հեղինակին՝ Տիֆլիսъ, въ редакцію журнала „МУРЧЪ“, և կամ՝ Въ центральныи книжный магазинъ. Ուսումնարաններին անուռում է 20% զիջում:

Ա. ԲԱՐԽՈՒԴԱՐԵԱՆԻ ՏՊԱՐԱՆԻՑ

Պատիւ ունինք յայտնելու, որ մօտ ապագայում ընդամակելու ենք մեր տպարանը և այդ նպատակով տեղափոխել ենք ուրիշ բնակարան։ Պատէրները կը կատարւեն աւելի շուտ և նոյն մաքրութեամբ, ինչպէս մինչև այժմ։

Նախահաշիները ուղարկում են անյապազ:

Խնդրում ենք այն պարոններին, որոնք մեզ հետ թղթակցութիւն ունին, թո՛ղ բարեհանեն այսուհետեւ զիմել մեզ հետեւեալ հասցեով. Մոսկվա, Մասնիցկայ, ձ. Ալեքսանդրով Անանա, տիպոգրիա Մ. Բարխւարանъ.

ԱՐԵՎԻՄԱՆ

III տարի „ՏԱՐԱՁ“ III տարի ՊԱՏԿԵՐԱՁԱՐԴ ՏԱՐԱԹԱՐԵՐԹԻ

Այս տարի «Աղքափւրո» ը մտնում է
իւր գոլութեան բանեցրդ տարին:

Այս տարի «Աղքափւրո» ը մտնում է
իւր գոլութեան բանեցրդ տարին:

Մենք տարւակ վերջը կը տանք
Աղքիւրո՞ի տասնամենակի պատմու-
թիւնը ու դրական տեղեկացոլը ա-
ռանձին գրքունկով, որըս կը տեսնի
1892 թ.-ի դեկտեմբերի 10-ին, երբ
կը հրատարակէի տասներրորդ տար-
ւակ վերջին Հ.-ը, որով կը լրանատ
Աղքիւրո՞ի առաջին տասնամենակը.

Աղքարիւրո ի բովանդակութեան վե-
րակ առանձին մեծ խնամք պիտի
տանւի. առաջիկալ լունւարից խրա-
քանչիւր Նո ում պիտի տպագրւին
1) Մանկական աշխարհից հերթաթ-
ենքը, 2) Մեծ մարդկների մանկական
կեանքի պատկերները, 3) Կենսադրու-
թիւններ նշանաւոր գործիչների, 4)
Պատմական և ժամանակակից վէ-
պիկներ, 5) Գիտութիւն և արւեստ
է) Տեղադրական նամակներ, 7) Բա-
նաստեղծութիւններ, 8) Զւարճայիր,

ՆԵՆ-ը կը պարզաբեն պատշաճ նկար-
նելով, և նղենեց-է գուսկան ալբոմները
այս տարի կը տպագրուին առանձին աւելի
կտառ և ըստի քաջին քայլա, որպէս զի
տպագր վերցն այդ պատկերները կարենէ
ինչ առանձին կտառման

«ՃԱՆՈԱԾ»-ի Մ.ԱԳԻՆԸ: Կեցարևեսու և
պատմական և ժամանակա-
կցից վէտեր, պատկերներ, թատրոնական
դրամաներ, բանասարեղծութիւններ: Վճռա-
պատութիւն և կենսագրութիւններ: Կար,
Ճ. Տեղադրութիւն և ամսան նորութիւններ:
Հետաքաշութիւնների մերքարերեալ: Տնօյին արդի-
նաբերութիւնն, տնահոգութիւնն ձախա-
պատճերութիւնն և արկածը նրամց շտու-
թիւնն, և թատրոն: Ժամանակական
լուսեր, տեղեկութիւններ, յօդւածներ և
այլն: Ֆէյլետոն, ծաղր, առած, կոստյու-
մախմաթիւ և այլ խարսխութեալու, հար-
ցեր, խորհութեալներ: Այլայլք, պատմո-
ւանենք: առաջարարութիւններ:

Առաջիկայ տարբեն չՏարագուռմ կը
տպագուռին և միջի ալլոց պ. Պաշտամանի
Վկիքըն Երկանց վկացը: Բաֆֆիի Ճեռա-
գիբներց և Դէրվիշ, Նարիաթ, Հարեմն և
այլն. Լէսի Վրաւասկան հերթաներ:
Թարգաւասկան պատկերազարդ չՏեր-
մաց: Խաչալիստի խոստափառները և ալլոցները:
Այս վերջին Երկու վլազիրի մասին: Երբ
կը սկսենք Երանց տպագործութիւնը, Հա-
մառօտ կը հրատարակենք և Դիմայի
քննադատութիւնը:

Պր Առօն իւրաքանչյիւր շաբաթ թէ
երգիծարաննեկն և թէ լուրջ յօդւածներ
կունենայ ճարագաւում։ Կաթողիկոսա-
նուն խնդիրը, որքան կը ներեն արքի
այս յամանենքը, ճարագաւում ի առաջին հջո-
առավ մեծ տեղ կը ունեն։

(Ապառիկ բաժանորդագության չի բնդունելում):

«Աղթիկը»-ի տարեկան բաժանորդագինը 3 ր. 28 կ. (10 ֆր.), իսկ «ՏՄՐԱՁ»-ինը 6 ր. (20 ֆր.) : «Աղթիկը», և «ՏՄՐԱՁ»ին միեւնոյն հասցէսպլ բաժանորդ գրւողը ստանում է 51 պրէմիա, իսկ միայն «Աղթիկը»-ի բաժանորդը՝ 31 պրէմիա : «Տարածը»-ն առանձին պրէմիաներ չունի:

Խմբագիր-Հրատարակիչ՝ Տ. ՆԱԶԱՐԵԱՆՑ.

открыта подписька на 1892 г.
на ежемѣсячный иллюстрированный журналъ

„ВѢСТИКЪ ВИНОДѢЛЯ“

Задача журнала „Вѣстникъ Винодѣлія“ - распространять среди винодѣльческаго населения Россіи специальный кнологический свѣдѣнія и содѣйствовать тѣмъ развитию виноградарства, поднятію винодѣлія и правильной постановкѣ виноторговли. Для достиженія намѣченной цѣли редакція заручилась сотрудничествомъ выдающихся иностраннѣхъ и русскихъ ученыхъ, виноградарей и винодѣловъ.

Программа журнала: 1) виноградарство, 2) американскія лозы и гибриды, 3) болѣзни винограда и ихъ лечение, 4) филоксера и борьба съ нею, 5) винодѣліе и погребное хозяйство, 6) побочные продукты винодѣлія и утилизация ихъ, 7) фальсификація вина, 8) обзоръ иностранной винодѣльческой литературы, 9) хроника (корреспонденціи, доклады, статистическая данныя и разныя другія свѣдѣнія, касающіяся виноградарства и винодѣлія въ Россіи и заграницею), 10) учебные заведенія, опытныя станціи и курсы по виноградарству и винодѣлію, 11) плодородное и ягодное винодѣліе, 12) правительственные постановленія, касающіяся виноградарства, винодѣлія и виноторговли, 13) библиографія, 14) вопросы и отвѣты, и 15) объявленія.

Редакція проситъ лицъ, занимающихся культурою винограда и погребнымъ хозяйствомъ, сообщать ей результаты своихъ отытковъ и наблюдений, а также свѣдѣнія о положеніи и нуждахъ мѣстнаго виноградарства и винодѣлія.

„Вѣстникъ Винодѣлія“ будетъ выходить ежемѣсячно, безъ предварительной цензуры, книжками въ размѣре четырехъ печатныхъ листовъ, съ рисунками въ текстѣ.

Подписная цѣна журнала „Вѣстникъ Винодѣлія“

Безъ пересылки и доставки.	Съ пересылкою и доставкою.	Съ пересылкою за границу.
----------------------------	----------------------------	---------------------------

На годъ . . . 5 руб	6 руб. — коп.	7 руб.
На полгода . . 3 .	3 . 50 .	4 .

Черезъ контору редакціи можно выписывать, по цѣнамъ книжныхъ магазиновъ, всякаго рода книги, какъ русскія, такъ и иностраннѣе. На пересылку слѣдуетъ прилагать 10%, со стоимости заказа.

Иногородные адресуются: въ редакцію журнала „Вѣстникъ Винодѣлія“, С.-Петербургъ, Екатеринскій каналъ, № 71.

Редактаръ-издатель Василій Тимровъ.

„Тифлисский Листокъ“

подписка на 1892 годъ

Газета „Тифлисский Листокъ“ будетъ выходить по прежнему ежедневно, исключая дней послѣпраздничныхъ.

Малый форматъ газеты лишалъ редакцію возможности не только периодически знакомить своихъ читателей съ выдающимися событиями русской и иностранной жизни, но она не могла даже помѣщать ежедневно весь материалъ, относящейся къ мѣстному отдѣлу.

Съ цѣлью дать больше материала для чтенія, газета съ начала декабря мѣсяца будетъ печататься на бумагѣ средняго листа, въ пять колоннъ.

Съ увеличенiemъ формата „Тифлисский Листокъ“ ежедневно будетъ имѣть всѣ отдѣлы ежедневныхъ газетъ.

Редакція по прежнему направитъ всѣ усилія къ развитію отдѣла о мѣстныхъ злобахъ дня и о выдающихся событияхъ общественной жизни Кавказа.

Подписанная цѣна:

Съ доставкою въ Тифлисъ:

На годъ	5 р.
, полгода	3 .
, 3 мѣсяца	1 . 75 к.

Съ пересылкой для иного-
родныхъ:

На годъ	6 р.
, полгода	3 . 50 к.
, 3 мѣсяца	2 .

Объявленія принимаются для Россіи и заграничныхъ исключительно въ центральной конторѣ объявленій быв. Метцъ, въ Москвѣ.

Редакція и контора помѣщаются: въ Тифлисѣ, на Головѣ исконъ проспектѣ, въ домѣ Ротинова.

Редакторъ-издатель Х. Г. Хачатуровъ.

Թիֆլիսի Հայոց Հրատարակչական Ընկերութեան Վարչութիւնը
յայտնում է ի գիտութիւն, որ ընկերութեան հրատարակութիւն-
ներից կոմմիտիալով կամ ապառիկ չեն ուղարկում գաւառները
ոչքին, իսկ կանխիկ վճարով (ոչ պահաս 5 ռ. արժողութեամբ
գնողին) զիջումն է լինում 20% և ճանապարհածախը վճարումէ
վարչութիւնը:

Ընկերութեանս հրատարակութեամբ մամուլի տակ են և շու-
տով լոյս կը տեսնեն:

1. Գաղափարական քահանայ, Պոտապչնկովի,
2. Արարատսկու ինքնակենսադրութիւնը,
3. Ըստանիքի յոյսը, Աննենակալեա
4. Պարոնեանի ցիշատակարանը:

Ըսկ. օգտին տւած պարահանդիսից գոյացան մուտք 517 ռ. և
ծախը՝ 238 ռ. 20 կ.։ Մախքը մուտքից հանելով մնումէ 278 ռ. 80 կ.
որից 20 ռ. ապառիկ Վարչութիւնս շնորհակալութիւն է յայտ-
նում իշխանունի ա. Մ. Թումանեանին և բոլոր անձինքներին, որոնք
պարահանդէս կայանալուն նպաստեցին:

Վարչութիւնս իննդրումն է ընկ. անդամ լինել ցանկացողներին
յայտնել վաղօրօք, որպէս զի ընդունէ տղաղիսիներին. Հին անդա-
մներից խնդրումն է անդամավճարը հասցնել Վարչութեանս:

Թիֆլիսի ՀԱՅՈՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱՐՉՈՒ-
ԹԻՒՆԸ. սորանով յայտարարում է, որ այսուհետեւ ընկերութեանս հետ
գործ ունեցողները կարող են դիմել ընկերութեանս դրասենեակը
(Պարոնսկալիս փողոց տուն Սահակեանի) որ բաց է ամեն օր առ.
12—2 ժամը:

1892թ. յունարից լոյս կը տեսնէ Մոսկվայում պ. Մ. Բարխուդա-
րեանի տպարանից:

„ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ“

Բաժանորդագինն է երկու հատորին միասին 2 րուբի, իսկ իւրաքանչօքունը
չիւր հատորի գինն է 1 ր. 50 կոպէկ:

Հրատարակիչ՝ ՅՈՎՃԱՆՆԵՍ ԲԱՐԻՈՒԴԱՐԵԱՆՑ.

Տ. Ռ. 8-

Ակադ.

• Թիֆլիզի Ընկերութեան Հայոց գրքերի հրատարակութեան խմբագրական մասնաժողովը սրանով յատարարում է, որ տպագրութեան համար ընդունում են հետևեալ բովանդակութեան ինքնուրոյն և թարգմանական գրւածքներ.

1. Գեղարւեստական:

2. Գիտնական. զուտ գիտնական գրւածքներից կը տպագրւեն միայն այն վիսիները, որոնք վերաբերում են Հայոց կեանքի հետազոտութեան, իսկ գիտութեան միւս ճիշգերից միայն ժողովրդականացրած գրքեր:

3. Դասագրքեր, նամանաւանդ ընթհանուր զրականութեան, ընդհանուր պատմութեան, Հայոց գրականութեան, բնական պատմութեան և Ֆիզիկայի ձեռնարկներ, կազմած մեր թեմական դըստոցների համար:

4. Մանկական ընթերցանութեան, համար:

5. Նիւթեր մեր ժողովրդի կեանքի ուսումնասիրութեան վերաբերեալ (աւանդութիւններ, երգեր, սովորութիւններ և այլն):

Մանօթութիւն. մանրամասն ծրագիր վերոշիշեալ նիւթերի ժողովելու. համար կը տպագրւի յետոց Ընկերութեանս խմբ. մասնաժողովը իրան է վերապահում ներկայացրած նիւթերից ընտրութիւն և քաղւածք անել, եթէ ողարկողը նախօրօք որոշ պայմաններ չէ դնում:

Տպագրւած գրքերի համար վարձատրութիւն տրւում է մի տպագրական թերթին՝ ինքնուրոյն գրւածքների համար՝ 20 – 25 ռ., իսկ թարգմանական գրւածքի համար՝ 15 – 20 ռուբրի:

Բացառիկ դէպքերում՝ վարձատրութիւնը կարող է և աւելի լինել խմբ. մասնաժողովի հայեցողութեամբ:

Հասցէն՝ Տիֆլիս, Правленію Տիֆліսскаго Общества издания армянскихъ книгъ.

Համար 1000 թ. 1881 թ.

ՀԱՅՈՑ ՎԱՐԴԱՐ ԾԱՌԱՋԱՎԱՐՀԱՅԱ,

Ա. Ր Ա. Ր Ա. Տ

Կրօնական, բարոյական, պատմական, բանասիրական և ազգային ամբողջական համար. (25-երրդ ամքի):

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՒՆՆ Է 4 ՈՒԽԵԼԻ:

Հասցէ՛ Վъ Редакцію Журнала Арагатъ, Եչմաձնի.

Բ Ա Զ Մ Ա Վ Ե Պ

(Յիւնելուրտ բարեկամութեան)

Տարեկան գիւնն է 10 ֆրանկ կամ 4 ռուբլի:

Հասցէ՛ Rédaction de la Revue Bazmavep, S. Lazare,
Venise (Italie).

ՀԱՆԴԵՍ ԱՄՍՈՐԵԱՅ

Բարոյական, ուսումնական, արևելագիտական: Տարեկան՝ Տաճկաստան
և այլուր 10 ֆրանկ, Ռուսաստան 4 ռուբլի:

Հասցէ՛ Rédaction de la Revue „HANTESS“ au Couvent
des RR. PP. Méchitaristes, à Vienne (Autriche) VII. Mec-
hitaristengasse, 4.

ԳՏՆԻՌՈՒՅՆ ԵՆ ՍԻՄԱՑՆ

ԱՐԵՎՈՒՄԱՐՏ ՊԱՏԳԵԼԻՆԵՐԻ

**Ապրանչ կմիջաւոսառազել և առանց
այցել դ վեղաչիլուս քուա մ կցուիցը մարտահ**

卷之三

ԱՐԺԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

Նիկ-ԵօրկՈՒՐ

ԻՍԿԱԿԱՆ ԿԱՐԵՄԵՐՆՔՆԱՆԵՐ

